

**MODUŁ 3. WYMAGANIA EGZAMINACYJNE Z PRZYKŁADAMI
ZADAŃ**

1. Przykłady zadań do części pisemnej egzaminu dla wybranych umiejętności z kwalifikacji Z.9. Świadczenie usług w zakresie terapii zajęciowej

1.1. Nawiązanie kontaktu interpersonalnego

Umiejętność 4) *rozpoznaje rodzaje barier i błędów w komunikowaniu się z podopiecznym*, na przykład:

- rozpoznaje bariery w komunikacji interpersonalnej;
- rozpoznaje błędy w komunikacji interpersonalnej;
- wykorzystuje znajomość rodzajów barier i błędów w komunikowaniu się z podopiecznym w zajęciach terapeutycznych.

Przykładowe zadanie 2. – powinno być

Barierę komunikacyjną w rozmowie z podopiecznym stanowi

- A. stosowanie krytyki.
- B. stosowanie parafrazy.
- C. utrzymywanie kontaktu wzrokowego.
- D. wczuwanie się w emocje podopiecznego.

Prawidłowa odpowiedź: A.

Umiejętność 5) *przestrzega zasad asertywnego zachowania w kontaktach z podopiecznym*, na przykład:

- stosuje zasady etyki zawodowej;
- przestrzega zasad asertywności w kontaktach z podopiecznym;
- wykorzystuje zasady asertywnego zachowania, słuchania w kontaktach z podopiecznym w trakcie treningów interpersonalnych.

Przykładowe zadanie 3. – powinno być

Podopieczny przebywający w stacjonarnym oddziale psychiatrycznym prosi o pożyczenie 100 złotych. Wybierz odpowiedź, która w najwyższym stopniu charakteryzuje asertywność odpowiadającego.

- A. Nie, nie pożyczę Panu pieniędzy, bo nikomu nigdy nie pożyczam, ale chętnie pomogę Panu lepiej planować budżet.
- B. Nie mam na pożyczanie, sama wychowuję dwoje dzieci, mąż jest bezrobotny.
- C. Nie pożyczę pieniędzy, bo znów Pan zrobi niepotrzebne zakupy.
- D. Nie pożyczę pieniędzy, bo źle Pan planuje budżet miesięczny.

Prawidłowa odpowiedź: A.

1.2. Rozpoznawanie i diagnozowanie potrzeb bio-psycho-społecznych podopiecznego.

Umiejętność 1) *uzyskuje informacje o podopiecznym na podstawie dokumentacji medycznej, wywiadu środowiskowego oraz innej dostępnej dokumentacji, na przykład*

- rozpoznaje i porządkuje dokumentację medyczną, psychologiczną, środowiskową, pedagogiczną i socjalną;
- wskazuje dokumentację niezbędną do uzyskania optymalnych informacji o podopiecznym;
- uzyskuje informacje przy pomocy analizy dokumentacji medycznej, wywiadu środowiskowego, innej dostępnej dokumentacji.

Przykładowe zadanie 4. – powinno być

Które z wymienionych źródeł informacji pozwolą terapeutce poznać sytuację rodzinną podopiecznego?

- A. Zaświadczenie z ZUS.
- B. Wywiad środowiskowy.
- C. Dokumentacja medyczna.
- D. Zaświadczenie o dochodach.

Prawidłowa odpowiedź: **B**.

Umiejętność 6) *określa hierarchie potrzeb podopiecznego, na przykład:*

- określa rodzaje potrzeb podopiecznego;
- rozpoznaje hierarchię potrzeb podopiecznego;
- stosuje hierarchie potrzeb A. Masłowa w diagnozie terapeutycznej podopiecznego, grupy podopiecznych.

Przykładowe zadanie 5. – powinno być

Która potrzeba znajduje się najwyżej w piramidzie potrzeb według A. Masłowa?

- A. Szacunku.
- B. Samorealizacji.
- C. Przynależności.
- D. Bezpieczeństwa.

Prawidłowa odpowiedź: **B**.

Umiejętność 11) *motywuje podopiecznego do rozwijania zainteresowań w celu podwyższenia kompetencji społecznych, na przykład:*

- określa sposoby motywowania podopiecznego w celu podwyższenia jego kompetencji społecznych;
- dobiera sposoby motywowania podopiecznego w celu podwyższenia jego kompetencji społecznych;
- motywuje podopiecznego do podejmowania działań samopomocowych w stosunku do innych i siebie samego.

Przykładowe zadanie 6. – powinno być

24-letni uczestnik warsztatów terapii zajęciowej z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności intelektualnej, bardzo lubi robić zakupy. Na zajęcia przychodzi często zaniehbany. Wskaż optymalne treningi dla podopiecznego.

- A. Higieniczny, radzenia ze stresem.
- B. Budżetowy, higieniczny.
- C. Techniczny, higieniczny.
- D. Kulinarny, lekowy.

Prawidłowa odpowiedź: **B**.

1.3. Planowanie indywidualnej i grupowej terapii zajęciowej

Umiejętność 5) *określa cele i zadania terapii zajęciowej*, na przykład

- określa cele terapii zajęciowej w zależności od typu niepełnosprawności podopiecznych;
- określa zadania terapii zajęciowej w zależności od typu niepełnosprawności podopiecznych;
- wykorzystuje cele i zadania terapii zajęciowej w opracowywaniu diagnozy indywidualnej i grupowej.

Umiejętność 6) *dobiera formy, metody i techniki terapii zajęciowej*, na przykład:

- dobiera formy, metody i techniki terapii zajęciowej uwzględniając stan psychofizyczny i społeczny podopiecznych;
- dobiera formy, metody i techniki terapii zajęciowej uwzględniając wiek, zainteresowania i rozwój procesów poznawczych podopiecznych;
- dobiera formy, metody i techniki terapii zajęciowej uwzględniając stan zdrowia podopiecznego, zasoby placówki terapeutycznej.

Przykładowe zadanie 8. – powinno być

Terapeuta zajęciowy pracując z chorą na stwardnienie rozsiane, dla poprawienia funkcji motoryki małej powinien zastosować

- A. choreoterapię, zabawy z taśmą i piłką.
- B. ćwiczenia na równoważni, papieroplastykę.
- C. techniki relaksacyjne, muzykoterapię receptywną.
- D. ćwiczenia manipulacyjne, prace z użyciem mas plastycznych.

Prawidłowa odpowiedź: **D**.

Umiejętność 7) *dobiera środki i pomoce dydaktyczne do realizacji planu terapii zajęciowej*, na przykład:

- dobiera środki i pomoce dydaktyczne uwzględniając możliwości psychofizyczne podopiecznych;
- dobiera środki i pomoce dydaktyczne uwzględniając bezpieczeństwo podopiecznych;
- dobiera środki i pomoce dydaktyczne do założeń planu terapii zajęciowej.

Przykładowe zadanie 9. – powinno być

Pracownia introligatorska do prowadzenia terapii zajęciowej powinna być wyposażona

- A. w duży stół, przybory krawieckie, maszyny do szycia, żurnale.
- B. w stół, kuchenkę elektryczną, obcinarkę, tłoczkę do liter, kątownik.
- C. w stoły, krzesła, sztalugi, instrumenty muzyczne, materiały malarskie.
- D. w stół stolarski, narzędzia do obróbki drewna, szkło płaskie i wypukłe.

Prawidłowa odpowiedź: **B.**

1.4. Prowadzenie terapii zajęciowej różnymi metodami i technikami

Umiejętność 1) *charakteryzuje metody aktywizujące stosowane w terapii zajęciowej*, na przykład:

- określa, porządkuje i charakteryzuje metody aktywizujące mające zastosowanie w terapii zajęciowej;
- dobiera metody aktywizujące do zastosowania w terapii zajęciowej;
- wykorzystuje metody aktywizujące w pracy z pacjentem depresyjnym.

Przykładowe zadanie 10. – powinno być

Aktywną muzykoterapię należy zaproponować podopiecznemu

- A. z halucynozą alkoholową.
- B. z padaczką muzykogeną.
- C. z ostrym stanem psychiatrycznym.
- D. z zaburzeniem koordynacji słuchowo-ruchowej.

Prawidłowa odpowiedź: **D.**

Umiejętność 7) *wyjaśnia znaczenie kinezyterapii w procesie usprawniania*, na przykład:

- określa pojęcie kinezyterapii;
- analizuje metody kinezyterapii w procesie usprawniania;
- stosuje metody kinezyterapii w pracy terapeuty zajęciowego.

Przykładowe zadanie 11. – powinno być

Stosowanie ćwiczeń izometrycznych ma na celu

- A. przeciwdziałanie zanikom mięśniowym.
- B. ograniczenie zakresu ruchu w stawach.
- C. zapobieganie przykurczom stawowym.
- D. zmniejszenie obciążenia mięśni.

Prawidłowa odpowiedź: **A.**

Umiejętność 9) *planuje wyposażenie pracowni terapii zajęciowej*, na przykład:

- planuje wyposażenie pracowni terapii zajęciowej zgodnie z zasadami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa, ochrony przeciwpożarowej i środowiska;
- planuje wyposażenie pracowni terapii zajęciowej uwzględniając rodzaj i możliwości placówki;
- dobiera wyposażenie pracowni terapii zajęciowej zgodnie z zasadami ergonomii,
- przepisami bhp, ppoż. i środowiska w zależności od jej przeznaczenia.

1.5. Prowadzenie dokumentacji przez terapeutę zajęciowego

Umiejętność 1) *charakteryzuje dokumentację prowadzoną przez terapeutę zajęciowego, na przykład:*

- charakteryzuje rodzaje dokumentacji prowadzonej przez terapeutę zajęciowego w placówkach ochrony zdrowia i pomocy społecznej;
- prowadzi karty indywidualnego wsparcia podopiecznego;
- prowadzi dokumentację pracy terapeuty zajęciowego zgodnie z wytycznymi placówki, w której pracuje.

Umiejętność 2) *opracowuje kwestionariusze, arkusze, karty informacyjne oraz inne narzędzia do oceny efektów pracy z podopiecznym, na przykład:*

- sporządza dokumentację do oceny pracy z podopiecznym w zależności od specyfiki placówki opiekuńczo-terapeutycznej;
- opracowuje narzędzia badawcze stosowane w procesie diagnozy terapeutycznej;
- stosuje narzędzia badawcze (obserwacja, wywiad, rozmowa ukierunkowana, analiza dokumentów i wytworów) w codziennej pracy.

Przykładowe zadanie 15. – powinno być

Przeprowadzając wywiad przed przyjęciem do warsztatów terapii zajęciowej, w celu jak najpełniejszego poznania podopiecznego, terapeuta powinien zadawać głównie pytania

- A. projekcyjne.
- B. sugerujące.
- C. zamknięte.
- D. otwarte.

Prawidłowa odpowiedź: **D.**

2. Przykład zadania do części praktycznej egzaminu dla wybranych umiejętności z kwalifikacji Z.9. Świadczenie usług w zakresie terapii zajęciowej

43-letnia pani Joanna Solec od tygodnia jest uczestniczką środowiskowego domu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Dziesięć lat temu zdiagnozowano u niej chorobę afektywną dwubiegunową.

Podopieczna mieszka samodzielnie, sporadycznie odwiedza ją siostra. Źródłem jej utrzymania jest renta chorobowa. Nieregularnie przyjmuje leki lub zmienia bez porozumienia z lekarzem ich dawkowanie. Stanowi to główną przyczynę pobytów w oddziale psychiatrycznym. Aktualnie ma obniżony nastrój, nie stwierdzono objawów psychotycznych. W ostatnim okresie rzadko opuszczała dom. Pani Joanna jest osobą zanedbaną zewnętrze, z wyraźną niedowagą. Pali około 30 papierosów dziennie, wypija duże ilości kawy. Jak sama twierdzi, posiłki spożywa nieregularnie. Nie lubi i nie umie gotować. W okresie zaostrzeń choroby (szczególnie w fazie maniakalnej) nawiązuje przypadkowe kontakty, jest uciążliwa dla rodziny i sąsiadów. Przejaskrawiony makijaż, dziwaczne stroje wzbudzają śmiech, powodują przykre komentarze. Z powodu pożyczania i niezwracania pieniędzy popada w częste konflikty z rodziną i sąsiadami. Kilkakrotnie miała odcinany dopływ prądu z powodu zalegania z opłatami.

Pani Joanna z wykształcenia jest polonistką. Jej pasją jest czytanie czasopism i prasy codziennej. Niejednokrotnie w ciągu miesiąca kupuje kilka książek. Interesuje ją praca na komputerze, ale w domu go nie posiada. W okresie studiów uprawiała piłkę siatkową, pracowała w samorządzie studenckim.

Lubi tańczyć, grać w szachy i podróżować. Chciałaby pojechać na turnus rehabilitacyjny.

Określ problemy podopiecznej.

Zaproponuj treningi umiejętności społecznych mogących pomóc w rozwiązaniu problemów.

Opracuj miesięczny plan aktywizacji podopiecznej.

Zaplanuj wyposażenie pracowni organizacji czasu wolnego w środowiskowym domu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Do opracowania zadania wykorzystaj formularze zawarte w Arkuszu Egzaminacyjnym.

Czas na wykonanie zadania wynosi 180 minut.

Ocenić podlegać będą 3 rezultaty:

- Rozpoznane problemy wraz z propozycją treningów umiejętności społecznych – tabela 1;
- Miesięczny plan aktywizacji podopiecznej środowiskowego domu samopomocy – tabela 2;
- Wyposażenie pracowni organizacji czasu wolnego w środowiskowym domu samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi wolnego – tabela 3.

Kryteria oceniania wykonania zadania praktycznego będą uwzględniać

- poprawność identyfikacji problemów osoby podopiecznej;
- poprawność zaproponowanych rodzajów treningów umiejętności społecznych i częstotliwości ich prowadzenia;
- zgodność rodzajów aktywizacji z oczekiwanymi osiągnięciami;
- poprawność doboru celów, metod, form i częstotliwości prowadzenia rodzajów aktywizacji z potrzebami podopiecznej;
- poprawność doboru sposobów organizacji czasu wolnego;
- poprawność doboru środków realizacji zajęć do sposobu organizacji czasu wolnego.

Umiejętności sprawdzane zadaniem praktycznym

2. Rozpoznawanie i diagnozowanie potrzeb bio–psycho–społecznych podopiecznego

5) diagnozuje stan funkcjonowania podopiecznego sferze fizycznej, psychicznej i społecznej;

7) sporządza listę problemów i potrzeb dotyczących podopiecznego

8) określa zasoby i możliwości podopiecznego;

11) motywuje podopiecznego do rozwijania zainteresowań w celu podwyższania kompetencji społecznych;

3. Planowanie indywidualnej i grupowej terapii zajęciowej

10) planuje przebieg treningów rozwijających aktywność społeczną podopiecznego;

4. Prowadzenie terapii zajęciowej różnymi metodami i technikami

1) charakteryzuje metody aktywizujące stosowane w terapii zajęciowej;

2) przestrzega zasad stosowania metod i technik w terapii zajęciowej;

3) dobiera i stosuje metody i techniki terapii zajęciowej do sytuacji bio–psycho–społecznej podopiecznego;

9) planuje wyposażenie pracowni terapii zajęciowej.

5. Prowadzenie dokumentacji przez terapeutę zajęciowego

2) opracowuje kwestionariusze, arkusze, karty informacyjne oraz inne narzędzia do oceny efektów pracy z podopiecznym;

4) stosuje techniki informatyczne w dokumentowaniu pracy terapeuty zajęciowego.

Inne zadania praktyczne z zakresu kwalifikacji Z.9. Świadczenie usług w zakresie terapii zajęciowej mogą dotyczyć

- konstruowania indywidualnych kart uczestnictwa w zajęciach terapeutycznych;
- konstruowania kwestionariusza do przeprowadzenia wywiadu z podopiecznym;
- opracowania scenariusza do zajęć z terapii zajęciowej;
- opracowania regulaminu pracowni terapii zajęciowej.